

Skjemainformasjon

Skjema	Søknadsskjema for museumsprogrammer 2015
Referanse	1005655
Innsendt	30.04.2015 14:09:19

Opplysninger om søker

Søker

Navn på organisasjonen	Jødisk museum Trondheim
Institusjonens leder	Frank Jenssen
Postadresse	Postboks 3563, Hospitalsløkka, 7419 Trondheim
Postnr / Poststed	7419 TRONDHEIM
Tlf. til organisasjon	91573401
E-post til organisasjon	liserebekka@gmail.com
Prosjektets kontaktperson	Lise Rebekka Paltiel
Tlf. til kontaktperson	91114135
E-post til kontaktperson	liserebekka@gmail.com
Nettside	http://http://jodiskemuseum.no/
Org. Nr	997172299

Opplysninger om prosjektet

Prosjekt

Søknaden gjelder

Samlingsforvaltning

Tittel på prosjektet

Vi søker dektektiver!

Sammendrag av prosjektet

Prosjektet er del av JmTs helhetlige arbeid med samlingsforvaltning og medvirkning. Det bygger videre på museets arbeid med å ordne samlingen, og har som mål å skape kompletterende informasjon om samlingen med utgangspunkt i Significance 2.0. JmT vil etablere en detektivgruppe, som jobber med definerte caser. I tillegg til at arbeidet skal legge et grunnlag for en operativ hasteinnsats, skal det bidra til andre aktiviteter og mål ved JmT. Det tenkes etablert som fast funksjon fra 2017.

Mål med prosjektet

Kortsiktige mål:

- Utvikle funksjoner og verktøy som etablerer et godt grunnlag for en kontinuerlig «hasteinnsats» i innhenting av informasjon og materiale.
- Etablere rutiner for skanning og registrering av materialet og opplæring i dette.

Langsiktige mål:

- Utvikle og etablere forprosjektet til en permanent løsning fra og med 2017.
- Bidra til å skape og initiere aktiviteter som styrker og viderefører den nordenfjelske, jødiske identiteten.
- Gjennom aktivitetene bidra til en styrket, bærekraftig politikk på museets forvaltning av denne nasjonale og religiøse minoritetens kultur og historie.

Beskrivelse av prosjektets overføringsverdi

Forprosjektet vil i første omgang handle om å finne konstruktive løsninger på Jødisk museum Trondheims egne utfordringer som kulturinstitusjon under utvikling mot profesjonalisert drift.

Ved å finne metodiske grep og utvikle verktøy og funksjoner som håndterer utfordringene knyttet til museets lille og «gjenstandsfattige» samling, og ikke minst til lokalsamfunns medvirkning i dette arbeidet, har museet likevel store ambisjoner om å kunne presentere erfaringer og kunnskap som vil ha overføringsverdi til forvaltningen andre marginale grupper historie og kultur.

Prosjektbeskrivelse

Innledning

Siden JmT ble opprettet i 1997, har det aktivt samlet gjenstander, dokumenter og foto, uten å etablere en profesjonell ordning for ivaretagelse. I 2013 igangsatte museet målrettet arbeid med å ordne samlingen. Iløpet av 2015 bringer denne store ryddeprosessen museet mot oppnåelsen av et meget vesentlig mål; å få oversikt over samlingen og redde den fra forvitring. Fortsatt gjenstår viktige oppgaver som å registrere i Primus, finne informasjon for å komplettere kunnskapen om fotoene, inngå kontrakter med givere, flytte samlingen til forsvarlig oppbevaring i kulturbunkenen Dora, og ikke minst utarbeide strategier og verktøy for videre ivaretagelse og synliggjøring.

Forprosjektet utgjør ett av flere ledd i JmTs helhetlige arbeid med samlingsforvaltning og medvirkning. Dets umiddelbare mål er med enkle grep å utvikle et verktøy som møter ett av de mest grunnleggende behovene på dette stadiet i arbeidet; som er kompletterende informasjon og kunnskap om dokumenter, gjenstander og foto. Ved å etablere en «detektivgruppe», som gjennom sin nærhet og kjennskap til jødisk kultur og historie, sporer opp informasjon fra ulike kilder, vil vesentlige deler av dette prekære behovet bli møtt. Ved å videreutvikle og etablere dette verktøyet til en permanent løsning, vil forprosjektet på lang sikt bidra til å etablere aktiviteter som styrker og viderefører trønderjødisk identitet, og gjennom det en mer bærekraftig politikk på hvordan denne nasjonale minoritetens museum vil forvalte sin historie.

Fordi museet forvalter en spesifikk gruppe menneskers historie, vil derfor personer med jødisk tilknytning være forprosjektets primære målgruppe. Hvis museet ikke klarer å styrke og videreføre dialogen med den jødiske minoriteten, forsvinner store deler av dets eksistensgrunnlag bort. I arbeidet med en så liten og sårbar minoritet som de nordenfjelske jødene, haster det med å skape handlinger og plattformer hvor levende liv møter historie.

JmTs historiske utgangspunkt er at det forvalter historien til en liten gruppe. De nordenfjelske jødene har alltid vært få, noe som også avspeiles i samlingen. Med unntak av utsmykkede judaica, som torahrullene og andre gjenstander brukt i religiøs

sammenheng, bærer samlingen lite preg av å være «storslått», men gir heller innblikk i et hverdagsliv som bevitner aktiv og integrert deltakelse i det norske samfunnet. Samlingen er også liten, da store deler «bevisene» på jødisk liv forsvant eller ble tilintetgjort under Shoah.

Per i dag forholder Jødisk museum Trondheim seg til følgende virkelighet vedrørende samlingen: Museet har funnet nærmere 2000 dokumenter, som blant annet medlemsregistre og møteprotokoller fra DMT, kvinneforeningen WIZO, og bridgelubben B-12. Videre har museet funnet ekteskapskontrakter, statsborgerbevis, legater for fattige enker, kondolansbrev til overlevende etter andre verdenskrig og memoarer fra personer som ble holdt skjult under okkupasjonen.

De nesten 1500 fotoene som museet har ordnet og skannet gjenspeiler både dagligliv, friluftsliv og religiøst liv. Fotosamlingen inneholder mange portrettfoto fra tiden både før og etter ankomsten til Norge, fra familier i Harstad og Tromsø, bilder av trønderjøder som utvandret til Palestina på 1930-tallet osv.

Blant de omlag 1500 gjenstandene, har museet funnet blant annet interiør fra synagogene i Trondheim, religiøse bøker og judaica fra mange av familiene, instrumenter som tilhørte musikeren Ernst Savosnick, Josef Grabowskis notemateriale, og klær, hatter og andre varer fra butikker som ble drevet av jødiske familier.

De siste års ryddearbeid, har med andre ord transformert rot i lagerrom og støvete papirbunker, til en samling som dekker perioden fra 1895 og fram til i dag. Denne samlingen er selve grunnmuren som museet som kunnskapsinstitusjon står på, og som det skal utvikle sitt framtidige virke med utgangspunkt i.

I lys av ovennevnte situasjon, har det oppstått mange spørsmål, som museet ønsker å starte sin egen diskusjon på, for etter hvert å finne gode og tilpassede løsninger. Noen spørsmål er knyttet til museets relative «gjenstandsfattigdom». For hvordan skal museet handle når viktige deler av materielle bevis på jødisk liv og historie mangler? Når det nettopp er et vesentlig budskap i historien som skal formidles, at kildene er borte, foreldet eller tilintetgjort? Hvordan skal disse informasjons- og kunnskapshullene fylles? Ved å stille nye eller andre spørsmål? Kanskje kan de personlige fortellingene og erindringene få en viktigere rolle i samlingen? Eller skal museet heller legge vekten på å skape nytt materiale med utgangspunkt i dagens situasjon? Hvordan skal museet fortelle om det som til nå er blitt underkommunisert for å kunne nyansere den allerede fortalte historien?

Noen av svarene kan være å finne gjennom bruken av analyseredskapene presentert i Significance 2.0, som bygger på erkjennelsen om at det er kombinasjonene av blant annet steder, handlinger, mennesker og relasjoner som skaper samlingene. Det handler om å se en gjenstand, et dokument eller et foto som en del av en større sammenheng, og hele tiden søke etter og sette sammen kunnskap om denne, ved bruk av flere og ulike kilder.

Medvirkning. JmTs samling som kunnskapsbase består ikke bare av gjenstander, dokumenter eller foto, da museet også ivaretar kunnskap om en gruppe mennesker. De nordenfjelske jødene er bærere av en levende kultur. Familienes liv, fortellinger, tradisjoner og erfaringer utgjør derfor en avgjørende del av kunnskapsgrunnet som museet bygger på. På mange måter er disse menneskene museets viktigste «samling».

De tidligere nevnte detektivene skal i første omgang hentes fra dette miljøet, da deres medvirkning både vil bidra med vesentlig og relevant kunnskap, såvel som å være kunnskapsbyggende for dem selv og deres omgivelser. Når detektivene blir flere, er målet at denne vekselvirkningen på kunnskap mellom menneskene og samlingen vil skape tilhørighet, eierskap, stolthet og engasjement, som igjen vil gi ny næring til både videreføringen og -utviklingen av jødisk identitet og av museet.

Måten museet vil gjennomføre forprosjektet på, vil bli sett i lys av Europarådets rammekonvensjon om beskyttelse av nasjonale minoriteter, som understreker nettopp viktigheten av minoritetens aktive deltakelse i forvaltningen, fortolkningen og formidlingen av egen kultur. Metoden samsvarer også med føringer i Unescos konvensjon av 17. oktober 2003 om vern av den immaterielle kulturarven, både hva gjelder Norges forpliktelse og den metodiske definisjonen av vern, da begge beskriver viktigheten av å legge til rette for at det fortsatt er mulig å leve og videreutvikle en jødisk kultur i Norge.

I den praktiske utviklingen av forprosjektet, vil museet la seg inspirere av direktør Nina Simons arbeid ved amerikanske Santa Cruz Museum of Art and History, og ikke minst erfaringene beskrevet i hennes bok *The Participatory Museum*. Simon har i en årrekke arbeidet aktivt med inkludering av lokalsamfunn på ulike nivåer av museets drift. Ved bruk av relativt enkle grep og modeller for medvirkning, har hun skapt og videreutviklet en møteplass der medlemmer av lokalsamfunnet deltar i smått og stort av museets funksjoner.

En slik idé og arbeidsmetode er ikke ukjent for JmT, som jo er bygget opp og utviklet gjennom årelang frivillig innsats av trossamfunnets medlemmer. Ved å sette denne erfaringen inn i nye rammer, ønsker museet å ta vare på og videreføre det nære samarbeidet med det jødiske miljøet, og med det den uerstattelige kunnskapen som utveksles i kjølvannet av dette.

Praktisk gjennomføring

Forprosjektet vil bestå av to typer roller; en koordinator (50%) fra museet og detektivene. Koordinatoren vil ha ansvaret for å definere, planlegge, klargjøre, informere om oppgavene i forprosjektet. Det vil også være en vesentlig oppgave å motivere

potensielle detektiver til å delta i dette. Koordinatoren å bruke tid på kommunikasjonen med detektivene, da konstruktive samtaler er en forutsetning for gjensidig kunnskapsutveksling og forståelse for verdien i arbeidet. Avhengig av hvor mange som melder sin interesse, vil det i første omgang bli etablert en gruppe på omlag fem personer, som vil jobbe både i fellesskap og etter en såkalt «detektiv-turnus».

Detektivenes hovedoppgave vil være å søke informasjon og skape ny kunnskap om samlingen, samt bidra til å ordne denne ved å scanne og registrere. Med utgangspunkt i rammene definert i Significance 2.0, vil oppgavene videre handle om å analysere én eller flere gjenstander, finne mest mulig informasjon om dens opphav, historie og sammenhengen den har vært en del av, sammenligne den med andre lignende gjenstander, beskrive dens verdi i lys av gitte kriterier, for til slutt å utarbeide en helhetlig beskrivelse av gjenstandens verdi og betydning.

I JmTs tilfelle planlegges informasjonen og kunnskapen hentet inn på flere måter, blant annet gjennom samtaler, «detektivkvelder» for et større publikum, en egen Facebook-side, delta ved arrangementer og møter i regi DMT, eller på andre måter skape omtale av detektivarbeidet. Videre vil det være en vesentlig oppgave å lete etter supplerende informasjon i relevante lokale, nasjonale og internasjonale institusjoner som blant andre Trondheim byarkiv, Statsarkivet, Falstadsenteret, Holocaust-senteret, Norsk folkemuseum, Jødisk Museum i Oslo og andre institusjoner utenfor Norge, som Yad Vashem.

For at arbeidet skal være så så praktisk gjennomførbart og etterprøvbart som mulig, vil JmT på forhånd ha definert problemstillinger og valgt ut caser, og med utgangspunkt i disse jobbe parallelt med konkrete oppgaver og mål. For det første, skal det arbeides med å legge et godt grunnlag for en kontinuerlig og operativ «hasteinnsats», der detektivene kan hente inn informasjon som står i fare for å forsvinne grunnet alderdom, sykdom eller materialets sjeldenhet. Dette kan gjelde innhenting av supplerende materiale om tenåringsjenta Cissi Klein. Som en sentral del av Trondheims historie, brukes ofte fortellingen om Cissis livi formidlingen om Shoah. Mille, Cissis mor, overlevde Shoah og levde siste delen av livet i Israel. Hennes etterkommere besitter både foto og fortellinger som museet skal innhente. For det andre er det et mål at casene så godt som mulig skal bidra direkte inn i andre aktiviteter og mål ved museet. Dette vil være tilfellet med oppsporingen av mer kunnskap om trønderen og soldaten i den amerikanske hæren, Joseph Mendelshons liv og foto fra konsentrasjonsleirene, og Betzy Rosenborgs memoarer fra livet i skjul i okkuperte Trondheim, som begge vil gi nytt materiale til undervisningstilbudet På vandring i det jødiske Trondheim og arbeidet med en ny utstilling om Shoah.

JmT vil bruke kunnskapen fra Significance 2.0 som inspirasjon og ramme for arbeidet, med mulighet for endringer. Hva gjelder detektivarbeidet med judaica, vil museet innen igangsettelsen av forprosjektet å ha fått ekspertuttalelser fra AEJM. Ekspertene vil kunne gi opplysninger om blant annet gjenstandenes proveniens og bruk. Basert på denne kunnskapen, vil detektivene lettere kunne lete etter informasjon lokalt og nasjonalt. I JmTs tilfelle vil det være aktuelt å jobbe med utgangspunkt i flere judaica som én samling, for deretter å forfølge enkeltgjenstander som utpeker seg eller gir informasjon med utviklingsmuligheter. Det siste vil være vesentlig, da det, ofte grunnet særs begrenset informasjonstilfang, vil handle om å følge de få ledetrådene man måtte få.

JmT ønsker også å bruke de metodiske grepene definert i Significance 2.0 som utgangspunkt for andre vurderinger og diskusjoner. I tillegg til spørsmålene presentert tidligere i prosjektbeskrivelsen, kan det også oppstå metodiske utfordringer eller ideer i sammenheng med museets forvaltning av historien til en marginal minoritet, med til tider et relativt skjørt forhold til egen narrativ.

Prosjektbudsjett

Prosjekt	
Startdato / Sluttdato	01.01.2016 - 31.12.2016
Søknadssum kulturrådet for hele prosjektperioden	200000
Budsjettramme for prosjektperioden	400000

Budsjett for første år

UTGIFTER

Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	Koordinator(konservator)	kr 280 000,00
	Oppstart forprosjekt arrangement (Honorar ekstern)	kr 15 000,00
Varer/utstyr	PC	kr 10 000,00
Tjenester kjøpt av andre		kr 0,00
Andre utgifter (spesifiser)	Eablering Primus	kr 3 500,00
	Årlig leie Primus (4 mndr x ca 600 kr)	kr 2 400,00
	Månedslie Primus(4 mndr x ca 1500 kr)	kr 6 000,00
	Leie Dora (4 mndr x ca 3400 kr)	kr 13 600,00
	Informasjon/annonsering arrangementer	kr 5 000,00
	Detektivarrangementer(Servering, frakt osv)	kr 20 000,00
	Innhenting av info i og utenfor Trondheim	kr 30 000,00
	Uforutsette utgifter	kr 14 500,00
Totale utgifter		kr 400 000,00

INNTEKTER

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet	Sum
<u>Søknadssum Norsk kulturråd</u>		<u>kr 200 000,00</u>
Trondheim Kommunes kulturfond	Ja	kr 200 000,00
Totale inntekter		kr 400 000,00

Kommentar til budsjett neste år

Kommentarer til budsjettet Posten «Personalkostnader» dekker en 50% stilling som koordinator/konservator. Inntekter Museet vil i 2016 motta 300 000,- fra Trondheim kommune til samlingsforvaltning generelt. Disse midlene er allerede sikret. Deler av finansieringen av søkte prosjekt, vil bli sett i sammenheng med bevilgningen, og bli justert avhenging av bevilgede driftsmidler for 2016. Museet setter av 200 000 til -Vi søker detektiver! Om samlingsforvaltning i et medvirkningsperspektiv.

Framdriftsplan

Framdriftsplan for hele prosjektperioden

Startdato / Sluttdato

01.01.2016 - 31.12.2016

Fyll ut aktivitetsplan for prosjektet under

Tittel	Fra dato / Til dato
Definere og konkretisere oppgaver	01.09.2015 - 30.11.2015
Velge ut og forberede caser	01.09.2015 - 30.11.2015
I sammenheng med casene, flytte deler av samling	01.09.2015 - 30.11.2015
Etablere kontakt med mulige dektektiver	01.09.2015 - 30.11.2015
Arrangere allmøte ved museet for å orientere	01.09.2015 - 30.11.2015
Koordinere detektivgruppen og etablere turnus.	01.12.2015 - 31.12.2015
Igangsette detektiv-turnusen	01.01.2016 - 31.12.2016
Koordinere parallell jobbing (mer info under)	02.01.2016 - 31.12.2016
Følge opp gjennom regelmessige diskusjoner	01.01.2016 - 31.12.2016
• Arrangere «detektivkvelder», 2 på våren+2 høst	01.01.2016 - 31.12.2016
Vurdere forprosjektet	01.09.2016 - 31.12.2016
• Hvis mulig, tilgjengeliggjøre deler av materiale	01.09.2016 - 31.12.2016

Andre opplysninger

Forprosjektet vil bli igangsatt i september 2015, med ferdigstilling i desember 2016, og utvikling og etablering av en permanent funksjon fra januar 2017. Avhengig av hvordan tilgangen på, og samarbeidet med, detektivene utvikler seg, vil forprosjektet løses etter følgende plan: September - november 2015: • Definere og konkretisere oppgaver • Velge ut og forberede caser • I sammenheng med casene, flytte deler av/annet materiale over til kulturbunkenen Dora • Informere om forprosjektet gjennom relevante kanaler med mål om å motivere og etablere kontakt med mulige detektiver. • Arrangere allmøte ved museet for å orientere og invitere til generell medvirking Desember 2015: • Koordinere detektivgruppen og etablere turnus. Januar - desember 2016: • Igangsette detektiv-turnusen • Koordinere parallell jobbing med informasjonsinnhenting, kommunikasjon med informanter, scanning og registrering. Det vil være spesielt viktig å se detektivoppgavene i sammenheng med museets øvrige oppgaver og mål. • Følge opp gjennom regelmessige diskusjoner, revurderinger og tilpasninger. Særlig revurdering med tanke på ny søknadsfrist i mai 2016. • Arrangere «detektivkvelder», to på våren og to på høsten September - desember 2016: • Vurdere forprosjektet, for deretter å definere og utvikle videre føringer og oppgaver. • Hvis mulig, tilgjengeliggjøre deler av materialet på Arkivportalen og/eller Digitalt Museum

Samarbeidspartnere

Samarbeidspartnere

Har du en samarbeidspartner

Vedlegg

Vedlegg

Ingen vedlegg lastet opp